

Toetsingskader risicoregelingen: IDB

Achtergrondinformatie IDB:

De *Inter-American Development Bank* (IDB) is in 1959 opgericht door 19 Zuid-Amerikaanse landen en de VS. De IDB is de oudste en grootste regionale ontwikkelingsbank ter wereld. Centrale doelstellingen zijn duurzame economische ontwikkeling en armoedebestrijding. De IDB-Groep bestaat uit de Bank (IDB), de *Investment Corporation* (IIC) en het *Multilateral Investment Fund* (MIF). De Zuid-Amerikaanse landen hebben een meerderheid van de aandelen van 50.01%, de VS hebben 30% en Canada 4%. Sinds 1976 zijn ook 28 "niet-regionale landen" buiten het westelijk halfrond lid (16% van de aandelen). Het aantal leden bedraagt in totaal 48. Het hoofdkantoor is gevestigd in Washington D.C.

De Bank wordt gefinancierd met aandelenkapitaal, waarvan lidstaten een deel inleggen en een deel, in de vorm van garanties, verstrekken. Op basis van het ingelegde kapitaal en de garanties verstrekt de IDB leningen aan de nationale overheden van de klantlanden. Het kapitaal is negenmaal verhoogd. Het meest recente besluit tot een kapitaalverhoging vond in 2010 plaats: van USD 100 mld. naar USD 170 mld. (in vijf termijnen te voldoen). Hiervan is USD 6 mld. oftewel 3,5% *paid-in capital* en USD 164 mld. oftewel 96,5% garanti kapitaal (*callable capital*). Omdat de Nederlandse ontwikkelingssamenwerking zich minder dan voorheen richt op Latijns-Amerika heeft Nederland niet meegedaan met de kapitaalverhoging waardoor het Nederlandse aandeel verwatert van 0,338% naar 0,200%.

1. Wat is het probleem dat aanleiding is (geweest) voor het beleid? Is dit probleem nog actueel? Wat is de oorzaak van het probleem?

Aanhoudende armoede in Latijns-Amerika. Hoewel in het subcontinent de economische groei is toegenomen, blijven bevorderen van economische groei en sociale ontwikkeling hoog op de agenda staan. De IDB richt zich daarbij met name op terugdringen van sociale ongelijkheid, regionale integratie, energie en klimaatverandering. Nederland onderschrijft dit beleid en steunt de Bank in het bereiken van de doelstellingen.
--

2. Waarom rekent de overheid het tot haar verantwoordelijkheid om het probleem op te lossen en waarom ligt de verantwoordelijkheid op rijksniveau en niet op decentraal niveau?
--

Nederland ondersteunt de IDB als aandeelhouder omdat de instelling zich richt op een specifieke niche (armoedebestrijding, verminderen ongelijkheid, duurzame ontwikkeling), in een specifieke regio, die niet of onvoldoende door commerciële banken of andere multilaterale instellingen kan worden bediend. Gezien de geografische focus van de Bank en de internationale samenstelling van de Board is het logisch dat deze taak belegd is bij het Rijk en niet de decentrale overheden.
--

2a. Is de regeling ter compensatie van risico's die niet door de markt gedekt kunnen worden?

De IDB richt zich op specifiek terreinen (armoedebestrijding, inclusieve groei, duurzame ontwikkeling) die niet voldoende worden gedekt door commerciële banken. De risico's die zijn verbonden met de uitvoering van langjarige publieke en private investeringsprogramma's in midden-inkomenslanden en soms fragiele staten (Haïti), zijn beter te beheersen door Internationale Financiële Instellingen. Door de beschikking over garanti kapitaal (<i>'callable capital'</i>) is de IDB in staat goedkoop geld aan te trekken op kapitaalmarkten en dit door te lenen aan landen voor ontwikkelingsdoeleinden. Dit aandeel garanti kapitaal wordt door lidstaten vastgesteld tijdens afspraken over kapitaalverhogingen. Dergelijke garantieregeling heeft als voordeel ten opzichte van ingelegd kapitaal dat het geen directe gevolgen heeft voor de rijksuitgaven en het EMU-saldo. Natuurlijk vormt het <i>'callable capital'</i> wel een risico op kasuitgaven, maar dit risico wordt als zeer klein aangemerkt (zie antwoord op vraag 5).

2b. Is de regeling het instrument waarmee een optimale doelmatigheidswinst kan worden bewerkstelligd?
--

Het betreft risico's die niet door de markt worden gedekt.
--

2c. Heeft de regeling een beargumenteerde meerwaarde boven een kasstroom of subsidie?
Ja, een garantieregeling heeft als voordeel ten opzichte van ingelegd kapitaal dat het geen directe gevolgen heeft voor rijksuitgaven en het EMU-saldo, terwijl extra ingelegd kapitaal leidt tot significante budgettaire kosten. De Bank voert een zeer prudent beleid en heeft een Preferred Creditor Status, waardoor de kans op uitbetaling zeer gering is.
3. Is er al een andere garantie/wet/regeling die de verplichting ex-/impliceert?
Nee.
4. Is bekend wat de mogelijke effectiviteit van de betreffende risicoregeling is?
Vanwege het regionale karakter en <i>leverage</i> (zowel financieel als op het gebied van expertise) is de IDB een relatief efficiënte en effectieve organisatie die steun verleent aan armoedebestrijding, tegengaan ongelijkheid en duurzame groei op het Midden- en Zuid-Amerikaanse continent en in het Caribisch gebied. E.e.a. wordt bevestigd in de meest recente MOPAN ¹ van de Bank uit 2011.
5. Wat zijn de risico's van de regeling?
<p>Het verstrekken van garanties gaat altijd gepaard met een risico. Die zijn echter goed afgedekt. <i>Callable capital</i> kan alleen worden afgeroepen door de IDB wanneer de Bank niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen en de Bank dus failliet dreigt te gaan. In dergelijk geval zou de kasuitgave ten laste komen van HGIS non-ODA middelen. De kans dat dit gebeurt wordt als zeer klein aangemerkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De IDB voert een zeer prudent beleid. De Raad van Bewindvoerders is terughoudend bij het beoordelen van voorstellen die een hoger risicoprofiel hebben. Liquiditeit- en risicobeleid zijn conservatief. • De leenportefeuille van de IDB doet het historisch gezien goed. De Bank heeft geen winstmotief en hecht veel waarde aan de <i>triple A</i> status die de instelling in staat stelt voordelig te (blijven) inlenen op de kapitaalmarkt. Kredietbeoordelingsbureaus merken de IDB als betrouwbaar aan: een <i>triple A</i> status met gunstige vooruitzichten ('<i>stable outlook</i>') • De Bank heeft <i>Preferred Creditor Status</i> (landen verschaffen voorrang aan IDB bij betaling als zij moeite hebben om aan hun verplichtingen te voldoen) voor zover het gaat om leningen aan de publieke, gereguleerde (netwerk)sectoren en voor verplichtingen van overheden richting de publieke sector (bijvoorbeeld bij <i>Public Private Partnerships</i>).
5a. Hoe staan risico en rendement van de regeling tot elkaar in verhouding?
<p>Risico: Zie vraag 5, het risico van de garantie is zeer beperkt.</p> <p>Rendement: Het ontwikkelingseffect (rendement) is moeilijk te kwantificeren, maar in de MOPAN komt de Bank naar voren als een effectieve ontwikkelingsinstelling.</p>
5b. Wat is de inschatting van het risico op de aspecten waarschijnlijkheid, impact, blootstellingduur en beheersingsmate?
<ul style="list-style-type: none"> - Waarschijnlijkheid: onwaarschijnlijk (zie vraag 5) - Impact: zie vraag 5a - Blootstellingduur: er is geen einddatum aan deze garantieregeling verbonden. - Beheersingsmate: zie 5d
5c. Wat is het totaalrisico van de regeling?
Het <i>callable capital</i> van Nederland in de Bank is USD 325,6 miljoen.
5d. Heeft de minister door middel van de gekozen institutionele inbedding van de regeling, ook als deze op afstand wordt uitgevoerd, voldoende mogelijkheden tot beheersing van de risico's?
Nederland is vertegenwoordigd in het hoogste orgaan waar besluitvorming plaatsvindt, de Raad van

¹ Het Multilateral Organisation Performance Network, waar Nederland deel van uitmaakt.

Gouverneurs. De Nederlandse gouverneur is de Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Via de bewindvoerder, die verantwoordelijk is voor het dagelijkse toezicht, heeft Nederland inspraak op het leningenbeleid van de Bank. Nederland levert niet zelf de bewindvoerder bij de IDB maar heeft op het kantoor van de bewindvoerder een permanente vertegenwoordiger.

6. Welke premie wordt voorgesteld en hoeveel wordt doorberekend aan de eindgebruiker?

Het inkomen van de Bank (o.a. de rente op verstrekte leningen) wordt op voordracht van de Raad van Bewindvoerders toegevoegd aan de reserves van de Bank. Er wordt derhalve geen premie verrekend voor de garantiestelling door de lidstaten, maar omdat de financiële positie van de Bank wordt versterkt slaat dit ook terug op het Nederlandse aandeel daarin.

7. Wat zijn de uitvoeringskosten van de regeling?

Aan de regeling zijn geen uitvoeringskosten verbonden. De uitvoering van deze regeling valt onder de reguliere werkzaamheden van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

8. Wat is de einddatum van het risico?

Er is geen einddatum aan deze garantieregeling verbonden.

9. Hoe wordt de informatie die nodig is om de evaluatie (periodiek en na afloop) van de regeling uit te kunnen voeren verkregen?

Nederland voert in samenwerking met anderen evaluaties uit van de IDB. In het kader van MOPAN werd de bank in 2011 geëvalueerd (en staat opnieuw geagendeerd voor 2014). Daarnaast voerde DfID de MAR in 2011 uit.

MOPAN prijst de IDB voor de regionale *ownership* wat resulteert in legitimiteit en goede kennis van lokale behoeften en prioriteiten. De sterkste punten van de Bank zijn volgens MOPAN 1) het lokale kantorennetwerk in de regio; 2) de kwaliteit van de Bankmedewerkers; en 3) de kennis over de Latijns-Amerikaanse regio en het Caribische gebied. Aandachtspunten zijn onder meer 1) effectiviteit van de projecten; 2) coördinatie met andere partijen; en 3) interne procedures. Cliënten van de Bank zijn op alle terreinen positiever over de prestaties dan donoren.

De MARⁱ bestempelt de IDB als een de Bank die het merendeel van de klanten goed bedient, aandacht heeft voor opbouw van basisinfrastructuur, en bereid is met innovatieve instrumenten te werken. De MAR is kritisch op de armoedefocus van de Bank (m.u.v. Haïti).

ⁱ Multilateral Aid Review van DFID (VK)